

هو العلم

مطالع النوار

جلد پنجم

www.ketab.ir

فلسفہ و عرفان، ہیئت و نجوم، ادبیات

حضرت علامہ آیہ الحاج سید محمد حسین حسینی طهرانی قدس سرہ

مقدمہ و تعلیقات

سید محمد حسین حسینی طهرانی

حسینی طهرانی، سید محمد حسین، ۱۳۴۵ - ۱۴۱۶ ق.
مطلع انوار / تألیف سید محمد حسین حسینی طهرانی؛ با مقدمه و تعلیقات سید محمد محسن حسینی طهرانی . - طهران: مکتب وحی، ۱۴۳۲ ق.

۱۴ ج: مصور . - (دوره مهذب و محقق مکتوبات خطی، مراسلات و مواعظ)

دوره: ۱ - ۲ - 90893 - 600 - 978 ISBN

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه

نمایه.

۱. اسلام - مقاله‌ها و خطابه‌ها. ۲. اسلام - مجموعه‌ها. ۳. حسینی طهرانی، سید محمد حسین، ۱۳۴۵ - ۱۴۱۶ ق. - مقاله‌ها و خطابه‌ها. ۵. عرفان. ۶. علوم متفرقه. الف. حسینی طهرانی، سید محمد محسن، ۱۳۷۵ - ق. مصحح. ب. عنوان. ج. فروست: دوره مهذب و محقق مکتوبات خطی، مراسلات و مواعظ.

۲۹۷ / ۰۸

BP ۱۰ / ۵ / ح ۶ / ۹

م ۸۹ - ۱۹۵۳۸۱۱

کتابخانه ملی ایران

مطلع انوار (۵)

فلسفه و عرفان، هیئت و نجوم، ادبیات

مؤلف: علامه سید محمد حسین حسینی طهرانی

ناشر: مکتب وحی / طهران

نویت چاپ: اوّل / ۱۴۳۲ هـ. ق، ۱۳۸۹ هـ. ش

چاپ: مبینا

قیمت: ۷۰۰۰ تومان

تعداد: ۳۰۰۰

شابک ج ۵: ۶-۷-۹۰۸۹۳-۶۰۰-۹۷۸

حق چاپ محفوظ است

تلفن: ۰۲۵۱-۹۸-۲۸۵۴۲۶۳

www.maktabevahy.org

info@maktabevahy.org

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ:

إِنَّ مَعْرِفَةَ اللَّهِ أَنْسَ مِنْ كُلِّ وَحْشَةٍ.

وَصَاحِبٌ مِنْ كُلِّ وَحْدَةٍ.

وَنُورٌ مِنْ كُلِّ ظُلْمَةٍ. وَقُوَّةٌ مِنْ كُلِّ ضَعْفٍ.

وَشِفَاءٌ مِنْ كُلِّ سُقْمٍ.

از حضرت صادق علیه الصلوة و السلام روایت شده است:

«معرفت خدا آنس است از هر دهشتی،

و همنشین اوست از هر تنهایی و وحدتی،

و نور است از هر ظلمتی، و قوّه است از هر ضعفی،

و شفا است از هر دردی

فهرست مطالب و موضوعات

جلد پنجم

صفحه

عنوان

بخش اول: ایحاث فلسفی و عرفانی

۲۳ - ۴۰۸

۲۵ - ۵۰

فصل اول: رساله حکماء اسلام

۲۷

در ترجمه احوال علامه حلی

۲۹

[کتاب علامه حلی]

۳۰

[در احوال میرداماد]

۳۰

[در احوال سید مهدی بحر العلوم]

۳۱

[کلام مجلسی اول در کیفیت نماز جمعه]

۳۲

[علماء و فقهاء معاصری که فلسفه و عرفان را آموخته‌اند]

۳۷

[حقیقت تصوف و تشیع یک چیز است]

۳۹

[اصل تصوف صافی نمودن باطن است از زنگ ما سوی]

۴۰

[تشابه کلام افرادی که می‌گویند به فلسفه نیاز نداریم با کلام و منطق عمر]

۴۲

[تعبیر قرآن از علم فلسفه به علم حکمت]

۴۲

[مدح اسلام از حکماء و فلاسفه الهی یونان]

- ۴۳ [مخالفت اشاعره با فلسفه و فروماندگی آنان در اباحت عقلیه]
- ۴۵ [پاسخ علامه طباطبائی به استناد اخباری‌ها بر برخی روایات در عدم حجیت عقل]
- ۴۶ [پاسخ سید جمال بر نطق ارنست رنان مبنی بر مخالفت اسلام با علم و فلسفه]
- ۴۶ [ذکر مصادری درباره حکمت و فلسفه و کلام و برخی شخصیت‌ها]
- ۴۷ [مطالب نفیس شیخ محمود أبوریّه در ردّ حشوّه و اخباری‌ها]
- ۴۷ [بزرگترین دشمنان اسلام ملانمایان هستند]
- ۴۹ [احادیثی در لزوم کتمان حکمت از اغیار]
- ۵۱ - ۶۸ **فصل دوم: رساله‌ای در حقیقت فناء فی الله**
- ۵۳ آیا در فناء ذاتی، عین ثابت باقی می‌ماند
- ۶۵ اشعار کمپانی داله بر امکان فناء ذاتی
- ۶۶ ابیات حسین بن منصور حلاج
- ۶۹ - ۱۲۲ **فصل سوم: رساله سِرِّ الشُّوَح ناظر بر پرواز روح**
- ۷۳ [ضرورت ارتباط با ولایت که روح کئی این عالم است برای تکامل بشر]
- ۷۴ در بیان سه امر لازم الذّکر
- ۷۴ [مطلب اول: در بیان عدم لزوم استاد کامل و نقد این نظریّه]
- ۷۵ [در لزوم تبعیّت از استاد آگاه در سیر و سلوک راه خجسته]
- ۷۶ [ضرورت پیروی از امام زنده، اساسی‌ترین اصل مکتب صبیح است]
- ۷۷ [وحدت مناط در لزوم تبعیّت از استاد خبیر در سیر و سلوک و سایر امور اجتماعی]
- ۷۹ [آیات و روایات ما را امر به لزوم پیروی از اهل خبره و دانش می‌کند]
- ۸۰ [جاری بودن ادله فطریّه و عقلیه بر لزوم رجوع عامی به عالم در همه امور]
- ۸۱ [کلام رایج در بین دسته‌ای از عامیان متلبّس به لباس اهل علم]
- ۸۳ [مجدوب سالک و اویسی مشرب‌ها در پرتو جذبه الهی طی طریق می‌کنند]
- ۸۴ [مطلب دوم: در انتقاد از فلسفه و نقد این نظریّه]
- ۸۴ [دعوت آیات قرآن به تعقل و ترتیب قیاسات]
- ۸۵ [بسیاری از روایات ما مشحون به دقیق‌ترین مسائل عقلی است]
- ۸۷ [تناقض‌گویی صریح مخالفان علوم عقلیه]
- ۸۸ [علل مخالفت با تعمق طلاب علوم دینیّه در حکمت و فلسفه]

۸۸	[خطاهای بزرگ محدثان در مواجهه با روایات]
۹۰	[عامه مردم در معارف به همان مرحله تقلید اکتفا کرده‌اند]
۹۰	[اشکال به اینکه قرآن و احادیث ما را مستغنی از علوم عقلیه می‌کند]
۹۱	[اشکال به اینکه فلسفه از زمره بدعت‌هاست]
۹۳	[عنّت اعراض ائمه علیهم السّلام از تصوف و فلسفه در بعضی از روایات]
۹۴	[اشکال به اینکه اختلاف آراء فلاسفه دلیل بر بطلان فلسفه است]
	[مطلب سوم: در نهایت سیر انسان را به شناخت حضرت ولی عصر دانستن و نقد این نظریه]
۹۶	
۹۷	[معنای وجود در ذاتی حضرت بقیه الله]
۹۹	[ضلالت و گمراهی طایفه وهابیه و شیخیه]
۱۰۱	[اشکالات وارده بر عقیده شیخیه]
۱۰۲	[تبیین خطاهای وهابیه و شیخیه]
۱۰۴	[حق بین نظری باید تا روی تو رو بیند]
۱۰۵	[توسّل به حقیقت و ولایت امام زمان، بر سفسطی حجت‌های طریق، از افضل اعمال است]
۱۰۷	[ظهور خارجی امام زمان علیه السّلام غیر واقع بر کسی ظهور شخصی و باطنی ممکن است]
۱۰۸	[در هر حالی راه تشرف به حقیقت ولایت امام زمان علیه السّلام باز است]
۱۰۹	[نقد و ایرادهای مرحوم علامه طهرانی بر کتاب پرواز روحانی]
۱۲۳ - ۱۲۹	فصل چهارم: رساله‌ای در اثبات تجرّد قوّه حافظه
۱۲۵	در تجرّد قوّه حافظه
۱۲۸	[راجع به قوّه واهمه]
۱۲۸	[ادراک کلیات، دلیلی بر تجرّد نفس]
	فصل پنجم: نقد و بررسی بر ادله منکرین حجّیت عقل و برهان
۱۳۱ - ۱۵۹	صدیقین
۱۳۵	[اشکال مرحوم علامه طهرانی به حاج آقا رضا همدانی رضوان الله علیهما]
۱۴۴	[ترجمه شیخ احمد احسانی]
۱۴۵	رد صاحب روضات شیخ احمد احسانی را به ابلغ وجه بعد ما مدحه و مجّده فی نفس ترجمه
۱۴۷	رد آیه الله منکلی تبریزی بر شیخ احمد احسانی

- [اعتراف شیخ احمد أحسانی به خطای خود] ۱۴۸
- [در تشابه آراء آقا میرزا مهدی اصفهانی و آقا شیخ احمد أحسانی] ۱۴۸
- [عهد بستن آقا سید جمال الدین با حضرت موسی بن جعفر علیه السلام در عدم دستگیری افراد] ۱۵۲
- [شاگردی شیخ احمد أحسانی نزد قطب الدین محمد] ۱۵۴
- [در کیفیت موت شیخ احمد أحسانی] ۱۵۵
- [تاریخچه مخالفت با فلسفه در مشهد مقدس به زمان آقا میرزا مهدی اصفهانی برمی گردد] ۱۵۶
- [راجع به بکار بستن عقل و لزوم درایت] ۱۵۸
- [معارضه سخت کشیشان مسیحی و اخباریون با حجیت عقل و مدرکات عقلی] ۱۵۹
- ۲۱۳ - ۱۶۱ فصل ششم: برگزیده کتب
- ۱۹۶ - ۱۶۳ الف: دو میلروف شرق و غرب
- [بحثی در ماده نخستین و مبدأ عالم] ۱۶۳
- [بحثی در حقیقت و ماهیت حرکت] ۱۶۷
- [خلاصه سخن ملاصدرا (ره) در ملامت حرکت جوهریه] ۱۷۰
- [نتایج حرکت در جوهر] ۱۷۱
- [بحثی راجع به زمان و مکان] ۱۷۲
- [نزاع فلاسفه در حقیقت جسم طبیعی است] ۱۷۴
- [اینشتین: اصل عالم جز حرکت چیزی نیست] ۱۷۶
- [مقایسه مبانی برخی اندیشمندان با ملاصدرا در بحث حرکت] ۱۷۶
- [دکارت: عالم از امتداد حرکت ساخته شده است] ۱۷۷
- [فیثاغورث: اصل عالم عدد است و موجودات مظاهر و مراتب عدد هستند] ۱۷۷
- [انسان توانائی این را دارد که حقیقت موجودات را دریابد] ۱۷۸
- [پوانکاره صریحاً معتقد به نسبیت بود] ۱۷۹
- [نزدیک بودن نظریه نسبیت با نظریه ملاصدرا، در عین اختلاف مبنای] ۱۷۹
- [بحثی پیرامون نظریه نسبیت اینشتین] ۱۸۰
- [بحثی پیرامون زمان و مکان] ۱۸۲
- [اقوال مختلف فلاسفه در حقیقت زمان] ۱۸۴
- [مبدأ فرض زمان، حرکت است] ۱۸۵
- [بحثی در نسبی بودن زمان و مکان] ۱۸۶

۱۸۶	[زمان بُعد چهارم برای تعیین موضوع مکانی اشیاء]
۱۸۷	[اساس نظریه نسبیت بر حرکت است]
۱۸۸	[امثال زیبایی مرحوم علامه طهرانی (ره) در اعجاب از کهکشان (ت)]
۱۸۹	[در معنای تواقف]
۱۹۰	[سرعت نور در مسافت‌های دور بسیار محسوس است]
۱۹۲	[مبادی نظریه نسبیت اینشتین]
۱۹۳	[دو خاصیت نور: سرعت بالا و ثبات بالا]
۱۹۴	[نظریه کوتاه شده اجسام یکی دیگر از اصول و مبادی نظریه نسبیت]
۱۹۵	[علت کوتاه شدن جسم در جهت حرکت]
۱۹۷ - ۲۱۳	ب: منهاج البراعة
۱۹۷	کلام افلاطون: [إن شاهدك معصوم من أن يطير إليه كل طائر]
۱۹۹	آیات لقاء الله و ابتغاء وجهه تعالى
۱۹۹	[روایتی در باب رؤیت حضرت پروردگار]
۲۰۰	[إن المعلول لا يرى علته إلا بمقدار سعة وجوده]
۲۰۱	[منتخبی از احادیث حضرات معصومین علیهم السلام در معرفه الله]
۲۰۵	[کلمات حکماء در مراتب نفس]
۲۱۵ - ۲۵۱	فصل هفتم: مطالب متنوع فلسفی
۲۱۷	[راجع به کیفیت أسفار أربعه]
۲۱۸	[کیفیت أسفار أربعه به نقل از مرحوم محمد رضا قمشه‌ای]
۲۲۰	[کیفیت أسفار أربعه به نقل از علامه میرزا محمدحسن نوری]
۲۲۱	[کیفیت أسفار أربعه به نقل از حکیم سبزواری و مولی عبدالرزاق کاشی]
۲۲۲	[مطالعی پیرامون برهان صدیقین]
۲۲۳	[استدلالی متین درباره توحید افعالی]
۲۲۴	الفيض الأقدس و الفيض المقدس
۲۲۵	راجع به وجود نفسی و وجود رابطی و وجود رابط
۲۲۸	[کیفیت تقوم معلول به علت]
۲۲۸	[کلام مرحوم هیدجی راجع به اقسام علت]

- ۲۲۹ [إِنَّ الْعِلَّةَ الْغَايَةَ فاعِلُ الفاعل بها هو فاعل]
- ۲۲۹ [کیفیت علم حضرت حق به معلول اول و سایر معالیل]
- ۲۳۰ [کلامی از صدرالمتألهین (ره) در کیفیّت علم باری تعالی]
- ۲۳۲ [استناد مرحوم آشتیانی به قاعده «لَا يَعْرِفُ شَيْءٌ شَيْئًا»]
- ۲۳۲ [راجع به صفات جلال و جمال]
- ۲۳۴ [کلام حکیم سبزواری راجع به استناد افعال انسان به خداوند متعال]
- ۲۳۵ [کلام حکیم سبزواری راجع به استکمال انسان]
- ۲۳۶ [کلام ملاصدرا در کتب مبادی و معاد راجع به تجرّد نفس]
- ۲۳۹ [کلام مرحوم مجلسی در حقیقت نفس]
- ۲۴۱ [کلام حکیم سبزواری راجع به أعظم کلمات الهی بودن رسول خدا]
- ۲۴۱ [در موجودات مجرد و اجسامی ماده و آثار ماده نیست]
- ۲۴۲ [شعر: متحد بودیم و یک جزا هر همه]
- ۲۴۳ [عبارتی از سفر ملاصدرا راجع به اثبات ابدیّته با ذات مقدّس الهی]
- ۲۴۴ [کلام ملاصدرا راجع به فقهای عوام فربس]
- ۲۴۶ [مذمت حکمت یونانیان در منطق الطّیّر ترجمه حاج عطار]
- ۲۴۶ [راجع به آنکه احکام شرعیّه تبعّدی است]
- ۲۴۷ [علت تسمیه عالم امر]
- ۲۴۸ [راجع به کلمه هورقلیا و جابلقا و جابرصا]
- ۲۴۹ [راجع به معنی کلمه «استطادی»]
- ۲۴۹ [مؤلف کتاب اتولوجیا]
- ۲۵۰ [شعری راجع به جوهر و عرض]
- ۲۵۰ [فرق‌های بین کلّ و کلی]

۳۰۸ - ۲۵۳

فصل هشتم: مطالب متنوع عرفانی

- ۲۵۵ [توضیح و شرحی درباره وحدت وجود، و معنای وحدت در کثرت و کثرت در وحدت]
- ۲۵۹ [استدلال لطیف حاج میرزا جواد آقا بر وحدت وجود]
- ۲۶۰ [تجلی حضرت حق در هر صورت و سیمائی]
- ۲۶۰ [یا مَنْ هو للقلوب مغناطیس]
- ۲۶۰ [راجع به ذکر: لا هو إلا هو]

۲۶۱	راجع به خضر پیغمبر، و ذکر مبارک: لا هُوَ اِلَّا هُوَ
۲۶۳	[تحقیقی پیرامون ابتهاج و عشق از حاجی سبزواری]
۲۶۴	[کلام علامه طباطبائی (ره) راجع به عشق بنده با خدا]
۲۶۵	[کلام بوعلی سینا در بیان حالات عارف]
۲۶۶	[کلمات ابی یزید بسطامی به نقل از حلیه الاولیاء]
۲۷۰	در اینکه حقیقت قوا نور است
۲۷۱	در بقاء ممکنات و تبدل آنها در هر لحظه
۲۷۱	مفاد آنکه خلقت مبارک و زمین به جهت رسول الله است
۲۷۲	[کرم و حمایه و داد انسان‌ها، ریشه در عالم امر الهی دارد]
۲۷۳	نیابت [حضرت] علی از انوار کرم دلالت بر قطیبت او دارد
۲۷۴	عدم جواز مخالفت با ائمه بعد از ائمه و وقت از محیی الدین عربی
۲۷۷	[حدیث شریف: ما ثنی الله علی ائمه و اولادهم]
۲۷۷	ساقی‌نامه از رضی الدین آرتیمائی که معال شاه عباس صفوی است
۲۸۳	[خلاصه‌ای از تذکره سید میرزا رضی]
۲۸۳	راجع به حافظ شیرازی (ره)
۲۸۶	عقیده و مذهب شیخ سعدی
۲۸۸	در ترجمه احوال شاه نعمت الله ولی
۲۹۱	از جمله جواب شیخ عبدالرزاق به علاءالدوله سمنانی به عبرت از ائمه
۲۹۴	از جمله جواب علاءالدوله سمنانی به شیخ عبدالرزاق کاشانی
۲۹۵	[چهار نوع از پویندگان راه عرفان]
۲۹۵	[رابطه برهان و حدس و منطق با جذبه و سنوک در عرفان]
۲۹۵	[کتب صدر الدین قونوی]
۲۹۵	درباره مؤلف تفسیر بیان السعاده فی مقامات العبادة یا تفسیر منیر
۲۹۷	[آزار و اذیت‌های وارده بر افلاطون]
۲۹۷	[رفع اشکالات و اتهاماتی از ملاصدرا]
۳۰۰	گفتاری از مرحوم حاج میرزا زین العابدین شیروانی در سنان السباحه
	قال الرسول صلی الله علیه و آله و سلم: ارسطاطلیس لو عاش حتی عَرَفَ ما جئت به
۳۰۱	لا تتبعنی علی دینی

- یکایک از بدعت‌های صوفیه مردود می‌باشد به صریح شریعت مطهره ۳۰۳
- تمام اعمال متصوفه که من درآوردی است و تأیید و ضامنی از شرع ندارد، مردود است ۳۰۵
- بسیاری از اعمال صوفیه که بر اساس حالاتشان به حساب می‌آورند، شیطانی می‌باشد ۳۰۶
- الرّوایة الواردة فی حدیقة الشّیعة عن الإمام العسکریّ و فیها ذمّ الفلسفة و التّصوّف ۳۰۷
- [مطالبی راجع به لقاء الله از حکمت متعالیه ملاصدرا] ۳۰۸

بخش دوم: اباحت هیئت و نجوم، علوم غریبه و جداول

۳۰۹ - ۳۴۸

۳۱۱ - ۳۴۳

فصل اول: علم هیئت و نجوم

- ۳۱۱ اَسْمَاءُ شَهْرٍ رُومِیَّةٍ اَسْمَاءُ یُوحَ و تَوَقَّفُ شَمْسٍ یَا قَمَرٌ دَر هَر یَکِ اَز اَنها
- ۳۱۲ کِیْفِیَّتِ پِیْدَا کَرْدَن قَمَرِ رَکَبِ هَر یَکِ اَز یُوحَ دَوَاذِده گانه
- ۳۱۲ [توضیح برخی اصطلاحات علم هیئت]
- ۳۱۴ پِیْدایش و مُحاسِبِه تاریخ و سَاعَتِ قَمَرِی
- ۳۱۶ [معنای برخی اصطلاحات نجومی]
- ۳۱۶ عِلَامَه طِباطِبَائِی مَذْطَلَه: مُحَاق بَر دُو قِسمِ اسْت
- ۳۱۷ دَر تَبیینِ ماهِ هِلَالِی و ماهِ نِجومِی
- ۳۱۸ [سَبَبِ خِفَاءِ الْقَمَرِ یَوْمِینِ اَوْ ثَلَاثَةِ اَیَّامٍ]
- ۳۱۹ فَرْمُولِ جَلالِ بَرایِ تَطْبِیْقِ ماهِهایِ قَمَرِی بَر شَمْسِی و مِیلادی
- ۳۱۹ [اَغْلَبُ مَلَلِ قَدِیمِه سَنواتِ قَمَرِی را مَعْمُولِ می‌داشْتند]
- ۳۲۰ دَوَرِه مَتْنِ یا دَوَرِه طَلائِی
- ۳۲۰ [تاریخِ مِیلادِ حَضَرَتِ خَتْمِی مَرْتَبَتِ و حَضَرَتِ مُوسِی عَلِی نَبِیِّنا و آلِه و عَلِیهِ السَّلَام]
- ۳۲۱ [اطلاعِ وافیِ اَعْرابِ جَاهِلِیَّتِ اَز عِلْمِ نِجوم]
- ۳۲۱ زِیجِ دَر اِصْطِلَاحِ عِلْماءِ هِیئتِ و نِجوم
- ۳۲۲ [تَجْزِیه نُورِ و تَقْسِیمِ اَن بَه هَفْتِ رَنگِ اصْلیِ تَوْسُطِ نِیوْتَن]
- ۳۲۲ فَرَضِ لاپلاسِ دَر عِلْمِ اَسْمان
- ۳۲۳ [شرحِ حالِ اِبْنِ نَدِیمِ و کِتَابِ الفَهْرَسْتِ اَوْ]
- ۳۲۴ [شرحِ حالِ حَاجِی خَلِیفِه و کِتَابِ کَشْفِ الظُّنُونِ اَوْ]

۳۲۵	[لؤل موفق به کشف سیاره‌ای در ماوراء مدار نبطون شد]
۳۲۵	[میزان اطلاع اعراب جاهلی از صور فلکی]
۳۲۶	[اختراعات و اختصاصات اعراب زمان جاهلی در امور فلکیه]
۳۲۷	[سمه کتاب نفیس از تاوڈوسیوس مهندس نامی یونانی]
۳۲۷	[احوال بطلمیوس و نظرات او]
۳۲۹	[احوال یعقوب بن اسحاق کندی]
۳۲۹	[احوال خواجه نصیر الدین طوسی (ره)]
۳۳۰	[احوال چغمینی کتاب معروفش در هیئت]
۳۳۰	[احوال کپرنیک و سپس هیئت جدید و نظرات او]
۳۳۱	[احوال تیکو براهه و نظریه بیهوشی بودن مدارات]
۳۳۲	[احوال ژان کپلر مکتشف مسائله محضه آسمانی و نظرات او]
۳۳۳	[احوال گالیله و برخی اختراعات وی]
۳۳۳	[احوال نیوتن و نظرات وی]
۳۳۴	[احوال لاپلاس و نظرات وی]
۳۳۵	[روش محاسبه شبانه‌روز نجومی و تشخیص مسافت و ظاهر]
۳۳۷	[علم احکام نجوم یا استرلوزی]
۳۳۸	[عرض جغرافیائی طهران]
۳۳۹	[راجع به بُعد سوی و بُعد معدل سر]
۳۴۰	[اختلاف ساعت ایران با لندن]
۳۴۰	[راجع به طول و عرض جغرافیائی]
۳۴۲	[اسامی ماه‌های شمسی، رومی است]
۳۴۳	[مجموعه ماه‌های رومی شمسی ۳۶۵ روز می‌شود]
۳۴۳	[عدم تأثیر نجوم در مقدرات مردم]

۳۴۵ - ۳۴۸

فصل دوم: علوم غریبه و جداول

۳۴۵	جدول ۱۵ در ۱۵ در کشکول شیخ بهائی خواصش مسطور است
۳۴۶	راجع به موضوع سحر
۳۴۶	راجع به علم شیمی و صنعت کیمیا

بخش سوم: ادبیات عرب

۳۹۸ - ۳۴۹

۳۸۰ - ۳۵۱

الف: لغات و ضرب المثلها

۳۵۱

۱- شرح و معنی برخی لغات

- ۳۵۱ [راجع به ذات أشاجع و محرّمات گوسفند]
- ۳۵۲ [فی ما لَحِقَتْهُ أَلْفُ التَّائِبِثِ بعد أَلْفِ]
- ۳۵۳ [راجع به شهر محرم که نامش صفر بوده، و راجع به معنای تراویح]
- ۳۵۳ [معنای لغوی کلمه معاویه]
- ۳۵۴ [لا يوجد في عمل «بكر المني» الصحيح]
- ۳۵۴ [معنای لغوی المضار و المضمر]
- ۳۵۴ [انواع چهارگانه بادها و تقوین معنی شمال و شمال]
- ۳۵۵ [اسامی طعم‌های بسیط نه گانه]
- ۳۵۵ [معنای لغوی طیره]
- ۳۵۶ [توضیحاتی پیرامون بُخْتُ نَصْر]
- ۳۵۶ [معنای لغوی کلمه راح و أَرِيحِيَّة]
- ۳۵۷ [معنای لغوی برخی مشتقات ماده «وهم»]
- ۳۵۷ [مطالبی پیرامون صداق و صدقه]
- ۳۵۸ [ما تُكْنَى العرب عن المرأة]
- ۳۵۹ [معنای خط‌القعر یا تالوگ]
- ۳۵۹ [تحقیقی درباره طلا و پلاتین]
- ۳۶۰ [در معنای مُدهامتان]
- ۳۶۰ [کلمه سبّط، و خفید، و نَجْل]
- ۳۶۱ [معنی تراست در لغت]
- ۳۶۲ [در معنای مجمع‌البحرین و حقب]
- ۳۶۳ [معنی طُفَيْلِي]
- ۳۶۴ [بعضی از لغات اهل سوریه که ریشه آنها فارسی است]

۳۶۶	۲- تلفظ صحیح برخی لغات
۳۶۶	[اعراب گذاری کلمه مغیره در نهج البلاغه]
۳۶۶	بعضی از لغات با تلفظ صحیح
۳۶۶	[تلفظ صحیح معنی و جایگاه مرحوم شیخ محمد رضا مظفر نرد علامه معینی]
۳۶۷	۳- اغلاط مشهوره
۳۶۷	[تعبیر «فوق الذکر» غلطی فاحش و مشهور]
۳۶۸	طریق تلفظ بعضی از لغات مشهوره که به غلط تلفظ می شود
۳۶۸	الأغلاط اللغویة المشهورة
۳۷۰	کلام ابن جوزی در حرمت صلوات بدون عطف آل
۳۷۱	این حجر عسقلانی و کتاب «آل را عطف کرده است
۳۷۱	در بعضی از لغات عربی
۳۷۵	۴- ضرب المثلها و ضرب المثل
۳۷۵	[ضرب المثل: أَنتَ بِخَائِنٍ رَجُلٍ]
۳۷۶	در باره مثل معروف: إِيَّاكَ أَعْنَى وَاسْمَعِي يَا حَبِيبَةَ
۳۷۷	[معنای مثل معروف: رَجَعَ بِخُفَى حُثَيْنٍ]
۳۷۸	[معنای مثل معروف: لَا يَعْرِفُ الْهَرُّ مِنَ الْهَرِّ]
۳۷۹	کَمَا تَدِينُ تَدَانُ
۳۸۰	[در جود طاهر ذوالیمینین]
۳۸۱ - ۳۸۵	ب: صرف
۳۸۱	راجع به تفاعل، و کتابت لفظ رضا
۳۸۲	[کیفیت صرف کلمه ووری در سوره الأعراف]
۳۸۲	[در مذکر و مؤنث بودن الفاظ اعضاء بدن]
۳۸۳	ضبط کلمه رُوینا
۳۸۴	[در باره اصل کلمه اللهم]
۳۸۴	[سه کتاب مهم لغت، و وجوه اعرابی یاء متکلم وحده در آخر کلمه]
۳۸۵	[حروف استعلاء]
۳۸۷ - ۳۹۴	ج: نحو
۳۸۷	[مطالبی در باره ابن هشام و کتب وی]

- ۳۸۸ [در تفسیر آیه ﴿فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ﴾]
- ۳۸۹ سیبویه و غیره، حدیث را به جهت نقل به معنی، در عربیت و نحو و إثبات لغت شاهد نمی گیرند
- ۳۹۰ ابن مالک و الرضی ذهباً إلى جواز الاستدلال في اللغة والإعراب والنحو بالأحاديث المروية
- ۳۹۰ ابن الضائع و أبوحیان ذهباً إلى عدم جواز الاستدلال في اللغة والنحو بالأحاديث المروية
- ۳۹۲ [راجع به رفع و نصب فعل مضارع بعد از حتی]
- ۳۹۳ [ذُكَا، غیر منصرف و به معنی خورشید است]
- ۳۹۳ [زیادت «إن» و «ما» در دو صورت]
- ۳۹۵ - ۳۹۸ د: بلاغت
- ۳۹۵ مطالبی راجع به کتاب مصطلح متنازانی
- ۳۹۸ [تمثل أمير المؤمنين عليه السلام به شعر: في أي يومى من الموت أفر]
- ۳۹۹ فهرست تالیفات